

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
The Relationship between Transformational Leadership of School
Administrators and Effectiveness of Schools, According to the Opinions of
Teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province

พัชรพรรณ เพชรดี^{1*} และสุนทรี วรรณไพเราะ²
Patcharapan Phetdee^{1*} and Suntaree Wannapiro²

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ Graduate student, Master of Education in Educational Administration, Thaksin University.

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

² Ph.D., Master of Education in Educational Administration, Thaksin University.

*Corresponding author, E-mail : bee_white@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความ
ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นครู สังกัดสำนักงาน
การศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 297 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผล
ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาโดย
ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ :ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to 1) study transformational leadership of school administrators, according to the opinions of teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province. 2) study effectiveness of schools, according to the opinions of teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province, and 3) study the relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of schools, according to the opinions of teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province. The samples were 297 teachers teaching in schools under the Office of Private Education, Songkhla Province, academic year 2017. The research instrument was a questionnaire. The statistics used to analyze data for were the mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation.

The results showed that 1) The transformational leadership of school administrators, according to the opinions of teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province as a whole was at a high level. 2) The effectiveness of schools, according to the opinions of teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province was as a whole was at a high level. 3) The relationship between transformational leadership of school administrators and effectiveness of schools, according to the opinions of teachers under the Office of Private Education, Songkhla Province as a whole had a positive correlation at a high level with the statistical significance at .01 level.

Keywords: Leadership, Transformational Leadership, Effectiveness of Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สถานศึกษาจึงควรมีกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาในระดับคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตอบสนอง ตามบทบัญญัติของกฎหมายและนโยบายการจัดการศึกษา และในการที่ผู้เรียนจะเกิดความสมบูรณ์ทั้ง 4 ด้านตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญก็ได้แก่ผู้บริหารและครูที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารถือเป็นส่วนสำคัญ ที่จะแสดงศักยภาพของภาวะผู้นำในการผลักดัน กระตุ้น จูงใจและพัฒนาให้ครูได้ร่วมแรงร่วมใจกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ การพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ดังนั้นผู้บริหารในปัจจุบันจึงต้องมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้ในระบบ การศึกษา ทั้งด้านประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา ความสำเร็จ และความล้มเหลวทางการศึกษานั้นผู้บริหารนับว่าเป็นตัวแปรสำคัญ คุณภาพและประสิทธิภาพทางการ ศึกษา มักแปรปรวนไปตามผู้นำเสมอ ซึ่งหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะผู้นำที่สำคัญนั้นจะต้องจัดการภายใน สถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้ทรัพยากรที่เป็นตัวคนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำ สถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปได้ ผู้นำที่มีความสามารถจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความขยันขันแข็ง สามารถมี มุ่งมั่นในการทำงานด้วยความเต็มใจ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จะส่งผลต่อความสำเร็จ ของสถานศึกษา (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2549) การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูงเชื่อว่าจะช่วยให้ได้ใช้ ความรู้ ความสามารถและศักยภาพในการบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุ วัตถุประสงค์ การที่จะทราบได้ว่าผู้นำคนใดมีภาวะผู้นำที่ในการบริหารงานในสถานศึกษานั้น สามารถวัด ได้จากประสิทธิผลภาวะผู้นำ (Leadership Effectiveness) ซึ่งเป็นการนำผลลัพธ์ที่คาดหวังมาใช้เป็น เกณฑ์ในการวัดประสิทธิภาพผู้นำ เช่น ผลการปฏิบัติงาน การบรรลุเป้าหมายกลุ่ม การอยู่รอดของ สถานศึกษา ความเจริญเติบโตของสถานศึกษา ความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค ความพึง พอใจและการอุทิศตนของผู้ใต้บังคับบัญชา ความมีสภาพทางจิตวิทยาที่ดีและความมีเสถียรภาพของผู้นำ ดังนั้นหากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำย่อมจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษา เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างแน่นอน ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือตัวผู้นำ ของหน่วยงานหรือสถานศึกษานั้น ๆ นั่นเอง ผู้นำสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2560 – 2563 พบว่า การสร้างเสริม ระบบวิชาชีพครูในสถานศึกษาเอกชนที่ขาดประสิทธิภาพ ครูสถานศึกษาเอกชนถูกกำหนดให้ต้องมี คุณภาพมาตรฐานวิชาชีพตามที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนด เช่นเดียวกับข้าราชการครู แต่ในทางปฏิบัติครูสถานศึกษาเอกชนมีสถานะเป็นเพียงพนักงานของ สถานศึกษา ในขณะที่ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ต่ำกว่าข้าราชการครูมาก ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ และการพัฒนาสมรรถนะในการสอน ครูที่มีทักษะและประสบการณ์การสอนไปสอบบรรจุเป็นข้าราชการ ครูหรือย้ายไปสอนในสถานศึกษาที่ใหญ่กว่า ทำให้การสอนไม่ต่อเนื่องและสถานศึกษาไม่สามารถเลือกครู ที่มีความรู้ความสามารถหรือคุณวุฒิที่ตรงกับวิชาที่สอนได้ นอกจากนี้ ครูที่ปฏิบัติการสอนยังคงสอน แบบเดิม ขาดการพัฒนาความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัด สงขลา, 2560) ซึ่งสะท้อนมาถึงภาวะผู้นำ ที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการสถานศึกษา อย่างไร เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน ภายใต้ข้อจำกัดที่ตั้งกล่าว มาข้างต้น ในขณะที่ผล O – Net ปีการศึกษา 2559 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ค่าเฉลี่ยรวมและทุกกลุ่มสาระ (ใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ อำเภอ รัตภูมิ อำเภอกวนเนียง และอำเภอลาดหญ้า) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 (เดิม) พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมและทุกกลุ่มสาระจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ แต่เมื่อเปรียบเทียบใน ระดับเขตพื้นที่ พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา (ในพื้นที่ 5 อำเภอ อันได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ อำเภอรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง และอำเภอลาดหญ้า) สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เดิม) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทั้งค่าเฉลี่ยรวมและในแต่ละกลุ่มสาระ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2, 2560)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา เพื่อผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อันถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูผู้สอนและประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

1. ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ธูมากร เจตีย์คำ (2559) ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ว่าหมายถึง ระดับพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการบริหารงาน เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามและผู้ร่วมงาน โดยการเปลี่ยนสภาพและเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวังไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มหรือสังคม

แบสส์ (Bass, 1997) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ว่าหมายถึง การเป็นผู้นำที่ทำให้ผู้ตามอยู่เหนือความสนใจในตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์กร จูงใจผู้ร่วมงานและผู้ตาม

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำในการจูงใจให้ผู้ตามหรือผู้ร่วมงานพัฒนาความสามารถและพัฒนาการปฏิบัติงานให้สูงกว่าค่าคาดหวังที่ตั้งไว้ โดยมุ่งเป้าหมายของสถานศึกษามากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของแบสส์และอโวลิโอ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของแบสส์ และอโวลิโอ (Bass and Avolio, 1994) 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการสร้างบารมี แบสส์ และอโวลิโอ ให้ความหมายว่าหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารด้านการทำงานที่เป็นกระบวนการที่ทำให้ครูยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ภาคภูมิใจ และไว้วางใจ ในความสามารถของผู้บริหาร มีความยินดีที่จะทุ่มเทการปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยผู้บริหารจะมีการประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น เสียสละเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม การมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีความมั่นใจที่จะเอาชนะอุปสรรค ผู้บริหารจะมีคุณลักษณะสำคัญในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังครู มีความมุ่งมั่น มีความสามารถในการจัดการหรือการควบคุมตนเองมีการเห็นคุณค่าในตนเอง มีคุณธรรมและจริยธรรม

2.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจแบสส์ และอโวลิโอ ให้ความหมายว่าหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานที่เป็นกระบวนการที่ทำให้ครูมีแรงจูงใจภายใน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มุ่งอุทิศตนเพื่อกลุ่ม มีการตั้งมาตรฐานในการทำงานสูงและเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมาย มีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน มีการให้กำลังใจครู มีการกระตุ้นครูให้ตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญ สร้างแรงจูงใจภายในให้กับครู มีการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก

2.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาแบสส์ และอโวลิโอ ให้ความหมายว่าหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการทำงานที่เป็นกระบวนการกระตุ้นครูให้เห็นถึงวิธีการหรือแนวทางในการแก้ปัญหา มีการพิจารณาวิธีการทำงานแบบเก่า ๆ ส่งเสริมให้ครูแสดงความคิดเห็น มองปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้เหตุผลและข้อมูลหลักฐาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.4 ด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคลแบสส์ และอโวลิโอ ให้ความหมายว่าหมายถึง พฤติกรรมในการแสดงออกของผู้บริหารด้านการทำงานที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง เอาใจใส่ครูเป็นรายบุคคล มีการวิเคราะห์ความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นพี่เลี้ยงคอยสอนและให้คำแนะนำ ส่งเสริมพัฒนาครูให้พัฒนาตนเอง มีการกระจายอำนาจ การมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงาน โดยผู้บริหารจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและเทคนิคการมอบหมายงาน

3. ความหมายของประสิทธิผล

จิราพร หมวดเพชร (2558) ให้ความหมายของประสิทธิผล ว่า หมายถึง ความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นประสิทธิผลจึงเป็นเครื่องมือในการตัดสินว่าในการบริหารของหน่วยงานหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและความสำเร็จของงานในแต่ละองค์กร

มอทท์ (Mott, 1972) ให้ความหมายของประสิทธิผล ว่า เป็นความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาได้ (Adaptability) และความสามารถในด้านการแก้ปัญหาสถานศึกษา (Flexibility)

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง เครื่องมือ หรือตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานของสถานศึกษา อันเกิดจากประสิทธิภาพของบุคลากรที่ใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา อันได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาได้ และความสามารถในการแก้ปัญหาสถานศึกษา เหล่านี้เป็นต้น

4. ประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามแนวคิดของมอทท์

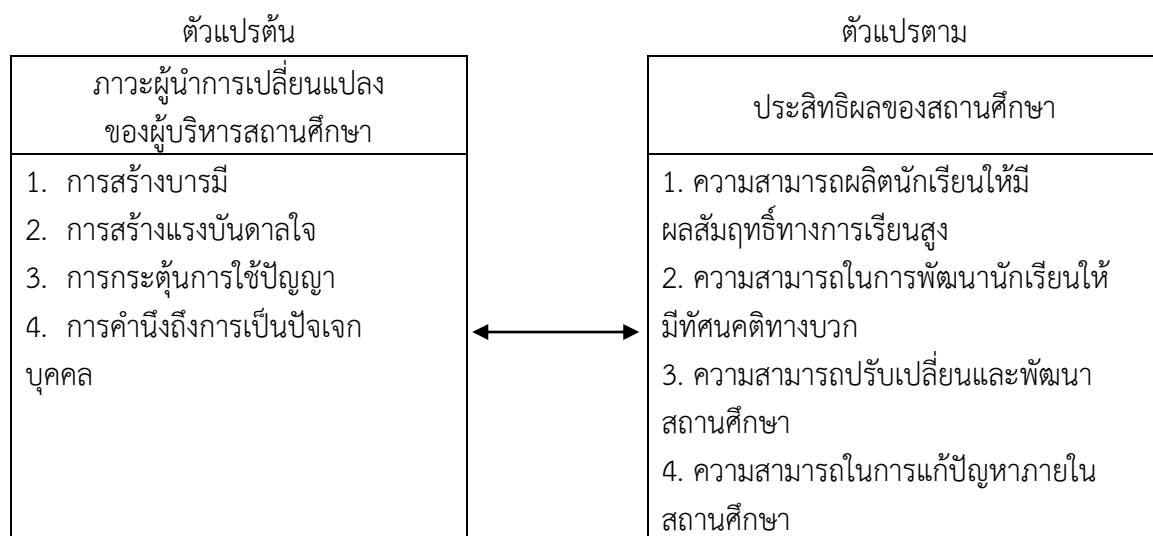
ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของมอทท์ (Mott, 1972) 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมอทท์ กล่าวว่า สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน และสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สิ่งสำคัญของการบรรลุเป้าหมายคุณภาพการศึกษา คือ ผลผลิตของระบบการศึกษา สถานศึกษาใดหากมีนักเรียนเข้าเรียนมีปริมาณมาก และมีคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูงจำนวนมาก

4.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกมอทท์ กล่าวว่า การศึกษา นอกจากจะเสริมสร้างด้านความเจริญให้บุคคลทั้ง 4 ด้านแล้ว สถานศึกษายังต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก ให้รู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมและดีงาม ผู้เรียนที่มีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความรู้และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม สถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักสร้างความเจริญให้แก่ตนเอง มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดี

4.3 ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษามอทท์ กล่าวว่าสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะต้องทันสมัยและสอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและเกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัว ต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กร รูปแบบการบริหารงานและดำเนินการต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิด สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4.4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษามอทท์ กล่าวว่าสถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งของสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีความสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้คลี่คลายจนประสบความสำเร็จ เพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมนั้น เป็นการตอบสนองธรรมชาติของมนุษย์ที่ชอบอยู่ด้วยกันและเป็นการได้ช่วยกันคิดช่วยกันออกความเห็นและช่วยกันลงมือทำ ย่อมนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,684 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาปีการศึกษา 2560 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert, 1964) โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา จำนวน 29 ข้อ รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามตอนที่ 3 ประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 89.23 เพศชาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.77 อายุ 30 - 40 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 อายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.95 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 19.53 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 13.13 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 94.61 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.39 และประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 38.72 ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 34.01 ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

2. ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1107$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบารมี ($\bar{X} = 4.1684$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.1368$) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ($\bar{X} = 4.1203$) และด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.0173$) ตามลำดับ

3. ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.1360$) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.1953$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.1549$) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.1328$) และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.0610$) ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยภาพรวม เท่ากับ .756

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีด้านการสร้างบารมี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการคำนึงถึงการเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี หรือแม้กระทั่งนโยบายทางการศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ การดำรงไว้ซึ่งสถานศึกษาให้ได้อย่างมั่นคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอันจะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สถานศึกษาได้นั้น ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนด ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ นำแนวคิด เทคโนโลยีใหม่ๆอันจะมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้ครูในสถานศึกษามองเห็นเป้าหมายเดียวกันและพร้อมที่จะทุ่มเท พัฒนา ปรับเปลี่ยน และปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงกว่าที่องค์กรได้วางไว้ เป็นบทบาทของผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ แบสส์ (Bass, 1997) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์กร จูงใจผู้ร่วมงานและผู้ตาม

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายทางการศึกษาของประเทศที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อันได้แก่การกำหนดสอบต่าง ๆ เช่น การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test หรือ O - NET) เป็นการทดสอบความรู้ทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องเข้ารับการทดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติและนำมาใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้การแข่งขันระหว่างสถานศึกษา เพื่อให้มีผู้เข้าเรียนในสถานศึกษามากขึ้น ทำให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพราะหากประสิทธิผลของโรงเรียนได้รับการยอมรับก็ย่อมส่งผลดีต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับ จิราพร หมวดเพชร (2558) กล่าวว่า ประสิทธิภาพจึงเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการบริหารของหน่วยงานหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลที่ได้รับและความสำเร็จของงานในแต่ละองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารถือว่าเป็นผู้ที่บทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ดำเนินไปภายใต้การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ผู้บริหารที่มีความสามารถโน้มน้าวจิตใจ และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานมีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของงานมากกว่าประโยชน์ของตนเอง สามารถทำกิจกรรมของกลุ่มร่วมกับบุคคลในองค์กรได้ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงทำให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมาวดี เหล่าอรรคะ (2557) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารควรมีการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูเพิ่มขึ้น ทั้งเรื่องค่าตอบแทน การร่วมชื่นชมและยกย่องต่อความสำเร็จแก่ครู การคำนึงและรู้จักเอาใจใส่ต่อความรู้สึกของครูให้มากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครู มุ่งเสริมแรงให้ครูตั้งใจพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข
2. ผู้บริหารควรมีการกระตุ้นให้ครูกิจการหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาและดำเนินงานไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราพร หมวดเพชร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธูมากร เจตีย์คำ. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2549). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลของภาวะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2560 - 2563. สงขลา : สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. (2560). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 เรียงลำดับรวม 5 สารการเรียนรู้ ใน การประชุมผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ครั้งที่ 1/2560. (น. 10 – 11). สงขลา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.
- อุมาวดี เหล่าอรรคะ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Bass, B.M. (1997). *Transformational Leadership : Industrial Military and Educational Impact*. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates.
- Bass, B.M. and Avolio, B.J. (1994). *Improving Organization Effectiveness Through Transformational Leadership*. California : Sage Publications.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1964). *The Human Organization : Its Management and Value*. New York : Mc Graw-Hill.
- Mott, P. E. (1972). *Education organization and administrations*. New York : Harper and Row.